

Про деякі особливості позашкільної освіти у 2023-2024 навчальному році

Сьогодення освітньої діяльності закладів позашкільної освіти - це відповідність потребам воєнного/післявоєнного стану та врахування найкращих національних та міжнародних практик.

У закладах позашкільної освіти громадяни України здобувають позашкільну освіту, яка сприяє розвитку інтелектуальних здібностей і обдарувань, утвердженню української національної та громадянської ідентичності, військово-патріотичному вихованню, надолуженню освітніх утрат і ефективній профорієнтації.

І надалі пріоритетом організації освітнього процесу у закладах позашкільної освіти є безпечність, інклюзивність та інноваційність.

Сучасний зміст позашкільної освіти базується на реалізації актуальних підходів (національно-патріотичне виховання, STEM-підхід, компетентнісний підхід, підприємницька освіта, освіта для сталого розвитку та інше).

Для забезпечення освітніх потреб здобувачів освіти, які постраждали від війни, переселення чи зазнали впливу пандемії у закладах позашкільної освіти напрацьовується ефективна та стійка система надолуження освітніх втрат.

Вибір форм організації освітнього процесу (очна чи дистанційна, в тому числі для дітей, які знаходяться за кордоном) залежить від безпекової ситуації в кожному окремому населеному пункті та від організації безпечних умов для здобувачів освіти та всіх працівників закладу позашкільної освіти.

Заклади позашкільної освіти забезпечують психоемоційну підтримку учасникам освітнього процесу.

Навчальні програми

Організацію освітнього процесу у закладі позашкільної освіти для досягнення очікуваних результатів навчання визначають навчальні програми за напрямами та профілем позашкільної освіти.

З метою реалізації засад державної політики у сфері позашкільної освіти у 2021 році Міністерство освіти і науки України затвердило Типову освітню програму закладу позашкільної освіти (*наказ Міністерства освіти і науки України від 05.01.2021 № 17 «Про затвердження Типової освітньої програми закладу позашкільної освіти», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11.03.2021 за № 308/35930 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0308-21#Text>)*), де визначено освітні компоненти закладу позашкільної освіти.

Відповідно до Типової освітньої програми заклад позашкільної освіти, інші суб'єкти освітньої діяльності можуть використовувати такі навчальні програми з позашкільної освіти:

навчальні програми з позашкільної освіти, схвалені (рекомендовані) центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування та

реалізують державну політику у відповідній сфері;

навчальні програми з позашкільної освіти, затверджені відповідними місцевими органами виконавчої влади;

навчальні програми з позашкільної освіти, що затверджені закладами освіти, іншими суб'єктами освітньої діяльності та науковими установами, тощо відповідно до порядку, визначеному законодавством;

самостійно розроблені навчальні програми з позашкільної освіти, які схвалюються педагогічною радою закладу позашкільної освіти, іншого суб'єкта освітньої діяльності (у разі наявності педагогічної ради) та затверджуються керівником закладу позашкільної освіти, керівником іншого суб'єкта освітньої діяльності або уповноваженою керівником особою.

Навчальні програми з позашкільної освіти, що схвалені для використання в освітньому процесі рішенням експертної комісії з позашкільної освіти Міністерства освіти і науки України розміщено у вільному доступі на сайті Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»

(<https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/navchalni-programi/gumanitarniy-napryam/>) та державних центрів позашкільної освіти (Національний центр «Мала академія наук України», Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства та туризму учнівської молоді, Український державний центр позашкільної освіти).

Навчальні програми з позашкільної освіти, затверджені Департаментом освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації розміщені на сайтах обласних закладів позашкільної освіти Полтавської області:

- Полтавський еколого-натуралістичний центр учнівської молоді;
- Полтавський центр науково-технічної творчості учнівської молоді Полтавської обласної ради;
- Комунальний заклад «Полтавський центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді Полтавської обласної ради»;
- Полтавський обласний центр естетичного виховання учнівської молоді Полтавської обласної ради;
- Комунальний заклад Полтавської обласної ради «Полтавська обласна Мала академія наук учнівської молоді»

та на сайті Полтавської академії неперервної освіти ім. М.В. Остроградського.

Зазначаємо, що до нового 2023/2024 навчального року Департаментом освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації затверджено 12 навчальних програм з позашкільної освіти (додаток 1).

Для створення та оформлення навчальних програм з позашкільної освіти рекомендуємо використовувати методичні рекомендації щодо їх змісту та оформлення, надані листом ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 16.08.2023 № 21/08-1330 «Про методичні рекомендації щодо змісту та оформлення навчальних програм з позашкільної освіти».

Організація Всеукраїнських та обласних конкурсів та змагань для дітей та молоді

Здобувачі позашкільної освіти реалізують свій потенціал через ефективну

участь у національних і міжнародних олімпіадах, конкурсах, змаганнях.

Всеукраїнські та обласні конкурси та змагання для дітей та молоді протягом 2022-2023 навчального року відбулися в онлайн та офлайн режимі.

Полтавськими обласними центрами позашкільної освіти розроблено та оновлено положення про конкурси та змагання з використання очних та дистанційних форм проведення. Інформація про їх проведення та підсумки розміщена на сайтах цих закладів.

Всеукраїнський конкурс рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти

На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 07 лютого 2023 року № 119 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти у 2023 році», Департаменту освіти і науки Полтавської обласної військової адміністрації від 15 березня 2023 року № 82 «Про проведення I етапу Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти у 2023 році», відповідно до Положення про Всеукраїнський конкурс рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 09 вересня 2014 року № 1008, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 25 вересня 2014 року за № 1166/25943, 23 червня 2023 року відбувся I етап Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти.

Цьогоріч матеріали конкурсантів були представлені у двох категоріях: «Навчальна література з позашкільної освіти» та «Навчальні програми з позашкільної освіти».

Члени журі обласного етапу Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти» розглянули матеріали та визначили переможців (додаток 2). *(Наказ Департаменту освіти і науки Полтавської обласної військової адміністрації від 10.07.2022 № 239 «Про підсумки I етапу Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти у 2023 році»).*

Рекомендуємо використовувати досвід роботи авторів рукописів – переможців I етапу Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти.

Підвищення кваліфікації педагогічних працівників

На базі Полтавської академії неперервної освіти ім. М.В. Остроградського підвищення кваліфікації керівників гуртків відбувається за дистанційною, очною та заочною формами навчання.

Інформація про курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників розміщена на сайті академії на сторінці «Підвищення кваліфікації» (<http://pano.pl.ua/ua/n-v-poippo/plan-hrafik-kursiv>).

Пропозиції Полтавської академії неперервної освіти ім. М.В. Остроградського щодо курсів підвищення кваліфікації на 2024 рік

будуть надіслані керівникам органів управління освітою у вересні 2023 року листом ПАНО «Про направлення замовлення на проходження курсів підвищення кваліфікації при ПАНО ім. М. В. Остроградського у 2024 році».

Додаток 1

Список навчальних програм з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку

1. Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку з апсайклінгу „Барви природи” (автор – Марченко Оксана Вікторівна, керівник гуртка Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді).

2. Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку „Юні кролівники” (автор – Титаренко Тетяна Миколаївна, керівник гуртка Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді).

3. Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку „Прикладна зоологія” (автор – Васильєва Ольга Олександрівна, керівник гуртка Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді).

4. Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку „Від насінини до рослини” (автор – Пугачова Ірина Ярославівна, завідувач відділу сільського господарства, керівник гуртка Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді).

Список навчальних програм з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку

1. Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку гуртка «Ансамбль народного танцю „Каблучок” (автор – Марфіна Олена Григорівна, керівник зразкового художнього колективу гуртка «Ансамбль народного танцю „Каблучок” Полтавського обласного центру естетичного виховання учнівської молоді Полтавської обласної ради).

2. Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку гуртка „Ансамбль фольклорно-стилізованого танцю „Плай” (автор – Довганюк Лілія Анатоліївна, керівник народного художнього колективу гуртка „Ансамбль фольклорно-стилізованого танцю „Плай” Полтавського обласного центру естетичного виховання учнівської молоді Полтавської обласної ради).

3. Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку гуртка „Театр мод „Силует”, (автори: Теремецька Тетяна Іванівна, керівник зразкового художнього колективу гуртка „Театр мод „Силует” Полтавського обласного центру естетичного виховання учнівської молоді Полтавської обласної ради, Цимбал Марія Анатоліївна, педагог-хореограф зразкового художнього колективу гуртка „Театр мод „Силует”» Полтавського

обласного центру естетичного виховання учнівської молоді Полтавської обласної ради).

Список навчальних програм з позашкільної освіти науково-технічного напрямку

1. Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку гуртка „Весела голка” (автор – Воробйова Людмила Володимирівна, керівник гуртка Полтавського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді Полтавської обласної ради).

2. Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку художньо-технічного профілю гуртка „Креативне рукоділля” (автор – Воробйова Людмила Володимирівна, керівник гуртка Полтавського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді Полтавської обласної ради).

3. Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку „Чарівний бісер” (автор – Микуця Тетяна Володимирівна, керівник гуртка Полтавського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді Полтавської обласної ради).

4. Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку „Основи інформатики” (автор – Кулішенко Марина Олександрівна, керівник гуртка Кременчуцького міського центру позашкільної освіти „Академія майбутнього”).

5. Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку гуртка „Юні радіоаматори”(автор – Денисюк Дмитро Валерійович, завідувач відділу організаційно-масового, керівник гуртка „Юні радіоаматори” Полтавського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді Полтавської обласної ради).

Додаток 2

Список переможців

I етапу Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти

Категорія «Навчальна література з позашкільної освіти за туристсько-краєзнавчим напрямом»

№ з/п	Назва рукопису	Автор (и)
1.	Навчально-методичний посібник «Виховання патріотизму шляхом організації дослідницької історико-краєзнавчої	Копилець Євгеній Вікторович, заступник директора з навчально-виховної роботи Комунального закладу „Полтавський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Полтавської обласної ради”

	роботи у гуртках природничого спрямування на засадах ціннісного підходу»	
--	--	--

Категорія «Навчальна література з позашкільної освіти за науково-технічним напрямом»

№ з/п	Назва рукопису	Автор (и)
1.	Методична розробка «Завдання обласних конкурсів з радіоелектронного конструювання»	Денисюк Дмитро Валерійович, завідувач відділу організаційно-масового, керівник гуртка Полтавського обласного центру науково-технічної творчості Полтавської обласної ради

Категорія «Навчальні програми з позашкільної освіти за науково-технічним напрямом»

№ з/п	Назва рукопису	Автор (и)
1.	Навчальна програма з позашкільної освіти за науково-технічним напрямом «Легкий старт в радіоелектроніку»	Яременко Григорій Андрійович, керівник гуртка Будинку дитячої та юнацької творчості Решетилівської міської ради

Категорія «Навчальні програми з позашкільної освіти за дослідницько-експериментальним напрямом»

№ з/п	Назва рукопису	Автор (и)
1.	Навчальна програма з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку «Лісознавство»	Грибович Єлизавета Сергіївна, керівник гуртка Лубенської філії Комунального закладу Полтавської обласної ради „Полтавська обласна Мала академія наук учнівської молоді”, голова циклової комісії спеціальності „Садово-паркове господарство” Лубенського лісотехнічного фахового коледжу, викладач фахових дисциплін вищої категорії
2.	Навчальна програма з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку «Лісознавство»	Салюк Наталія Віталіївна, керівник гуртка Комунального закладу Полтавської обласної ради „Полтавська обласна Мала академія наук

	нтального напрямку «Загальна біологія»	учнівської молоді», завідувач методичного відділу Комунального закладу Полтавської обласної ради „Полтавська обласна Мала академія наук учнівської молоді”
--	---	--

Категорія «Навчальна література з позашкільної освіти за військово-патріотичним напрямом»

№ з/п	Назва рукопису	Автор (и)
1.	Методичний посібник «Виховні заходи як одна з форм національно-патріотичного виховання дітей»	Шлапко Валентина Олексіївна, керівник гуртка Комунального закладу „Полтавський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Полтавської обласної ради”

*Красницька О.А,
методист відділу виховної роботи
та розвитку цінностей
Полтавської академії неперервної
освіти ім. М.В. Остроградського*